

Konton och kontoplaner

Liknande affärshändelser ska samlas på ett och samma konto för att ge en systematisk ordning i bokföringen.

För den löpande bokföringen finns fyra olika huvudtyper av konton:

- Tillgångar
- Skulder
- Intäkter
- Kostnader

Varje konto tilldelas ett nummer och namn och sammanställs till en kontoplan som passar din verksamhet.

Du kan själv utforma din kontoplan så att den passar såväl din typ av verksamhet som storleken på verksamheten samt hur detaljerad information du vill få ut av din bokföring.

Tillgångskonton och skuldkonton är de konton som sammanställs i en balansrapport. Den beskriver hur företagets förmögenhetsmassa ser ut vid en given tidpunkt - exempelvis på bokslutsdagen.

Intäktskonton och kostnadskonton är de konton som sammanställs i en resultatrapport. Den beskriver hur företagets resultat ser ut för en given period - exempelvis för en månad eller ett år.

BAS-kontoplaner

BAS-kontoplanerna är ett slags standardiserade kontoplaner. Kontoplanerna består av konton och kontoindelningar som är anpassade till gällande lagar och regler.

BAS-kontoplanerna delar upp kontona i olika kontoklasser, där kontots första siffra talar om vilken typ av affärshändelse det är frågan om.

- Kontoklass 1 för tillgångar
- Kontoklass 2 för skulder
- Kontoklass 3 för intäkter
- Kontoklass 4-8 för kostnader

Du kan själv utforma din BAS-kontoplan genom att välja de konton som passar in på din verksamhet. Det finns även branschanpassade varianter av BAS-kontoplanerna. Många företag väljer att använda BAS-kontoplan eftersom det underlättar vid exempelvis uppgiftslämnande och deklaration.

Dubbel bokföring

När du ska bokföra en affärshändelse ska den registreras på minst två konton i din kontoplan - på det ena kontot i debet och på det andra kontot i kredit. Tekniken kallas för dubbel bokföring och är konstruerad för att vara självkontrollerande. Den minskar risken för felregistrering vid bokföring.

Om summan av debetposterna inte blir lika stor som summan av kreditposterna har det blivit fel någonstans. I ett bokföringsprogram signalerar programmet om inte debet och kredit stämmer överens. Du

kommer inte att kunna spara verifikationen så länge beloppen inte balanserar.

Bokföring av moms

Momsen ingår aldrig i företagets resultat och bokförs därför inte på något intäktskonto eller kostnadskonto. Istället bokförs den utgående momsen på ett skuldkonto och den ingående momsen på ett tillgångskonto.

När momsen ska redovisas till Skatteverket förs beloppen över till ett och samma momsredovisningskonto i bokföringen. Eftersom den utgående momsen bokförs som en skuld och den ingående momsen som en tillgång uppstår ett momsnetto på kontot, som försvinner när momsbeloppet inbetalas till eller återbetalas från Skatteverket.

Debet och kredit

Innebörden av debet och kredit beror på vilken kontotyp det rör sig om.

- Tillgångskonton ökar i debet och minskar i kredit.
 - Skuldkonton ökar i kredit och minskar i debet.
 - Intäktskonton ökar i kredit och minskar i debet.
 - Kostnadskonton ökar i debet och minskar i kredit.
-
- Intäktskonton och kostnadskonton bokförs i kredit respektive i debet. Det beror på att intäkter i regel alltid innebär en ökning och kostnader alltid en minskning. Det är i princip endast vid någon form av rättelse som dessa konton påverkas åt andra hållet.
 - Tillgångskonton och skuldkonton kan bokföras både i kredit och debet. Det beror på att tillgångskonton och skuldkonton förändras vid exempelvis insättningar och uttag.